

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava

Vplyv kontinuálneho vzdelávania na stav a úroveň výchovy a vzdelávania v materských školách v školskom roku 2016/2017 v SR

Počas výkonu tematickej inšpekcie v 165 materských školách (MŠ) bola venovaná pozornosť využitiu poznatkov učiteľov z absolvovaných modulov kontinuálneho vzdelávania (KV) vo výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ). Kontrolovaných bolo 148 štátnych, 9 cirkevných a 8 súkromných MŠ. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 153 škôl, s vyučovacím jazykom maďarským 7, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 4 školy, s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským 1 MŠ. Zdrojom informácií boli výsledky 1 619 hospitácií v 343 triedach päť- až šesť ročných detí, rozhovor s pedagogickými zamestnancami (rozhovor)¹, ročný plán kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov (plán KV), dokumentácia týkajúca sa ich ďalšieho vzdelávania, zápisnice z rokovania poradných orgánov riaditeľa (PO), školský vzdelávací program (ŠkVP) – požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, plán vnútornej kontroly školy vrátane plánu a záznamov hospitačnej činnosti.

Riaditelia kontrolovaných škôl, okrem školy v *Prešovskom* a po 2 MŠ v *Banskobystrickom* a *Trnavskom* kraji², vypracovali ročný plán KV (plán KV), ktorý zväčša rešpektoval vlastné zameranie, ciele výchovy a vzdelávania v ŠkVP s dôrazom na vzdelávacie potreby detí a profesijný rast učiteľov. V rozhovoroch vedúci pedagogickí zamestnanci uviedli, že nie vždy v rámci kontrolnej činnosti overili aplikovanie získaných skúseností z KV v pedagogickej činnosti učiteľov. V školách, v ktorých plán KV absentoval sa učitelia nevzdelávali, čo sa v konečnom dôsledku negatívne odrazilo v pedagogickom riadení školy i v schopnosti učiteľa aplikovať inovatívne postupy vo VVČ. V škole *Bratislavského* kraja³ bol plán KV orientovaný v prevažnej miere na seba vzdelávanie sa vzhľadom na to, že učitelia, okrem jedného, o KV neprejavovali záujem. Pozitívnym zistením pri rozhovore s pedagogickými zamestnancami v piatich MŠ *Prešovského* kraja⁴ bolo, že tvorba plánu KV bola podmienená aj analýzou výsledkov výchovy a vzdelávania (V a V) a závermi z kontrolnej činnosti. V uvedenom kraji boli zaznamenané prípady, kedy chýbalo vymedzenie priorít, na ktoré sa škola zameriava a plán KV zostal len formálnym súpisom cieľov, úloh a aktivít⁵. K vzdelávacím potrebám učiteľov riaditelia škôl pristupovali skôr intuitívne než cielene. Málo bola využívaná analýza výkonu učiteľa, zistení vnútroškolskej kontroly alebo záverov rokovaní pedagogickej rady. Pri dodržiavaní plánu KV v troch školách *Prešovského* kraja⁶ sa vyskytli aj prekážky spôsobené zriaďovateľmi, ktorí korigovali plán KV, eventuálne neposkytli súhlasnú spätnú väzbu, čím bola narušaná a obmedzená účasť učiteľov na vzdelávaní.

Pedagogickí zamestnanci absolvovali niektorú, ale aj súbežne viaceré, z foriem KV. Ojedinele prezentovali, že sa zúčastnili alebo zúčastňujú (v čase konania školskej inšpekcie) akreditovaného programu *Prípravné atestačné vzdelávanie k prvej atestácii, seminára k druhej*

¹ s vedúcim pedagogickým zamestnancom, vedúcim metodického združenia (MZ), pohospitačný rozhovor

² MŠ, Lipníky 15; ZŠ s MŠ, Milana Kolibiara 369, Detviarska Huta; MŠ, Kružno 25; MŠ s VJM – Magyar Nyelvű Óvoda, Bács 83 – Bacsfa; MŠ, Dolné Trhovište 204

³ MŠ, Dunajská 134, Hamuliakovo

⁴ MŠ, Zemplínska 2, Prešov; MŠ, Okulka 21, Vranov nad Topľou; MŠ, Sabinovská 22A, Prešov; MŠ, Dostojevského 27, Poprad; MŠ, Bajkalská 31, Prešov

⁵ MŠ, Železničný riadok 3, Levoča; MŠ, Obrancov Mieru 298, Spišský Štvrtok; MŠ, Solivarská 51, Prešov; ZŠ s MŠ, Dolný Smokovec 21

⁶ MŠ, Budovateľská 4, Hanušovce nad Topľou; MŠ, A. Sládkoviča 10, Veľký Šariš; Cirkevná MŠ sv. Márie Goretti, Ul. 1. Mája 2718, Snina

atestácii alebo funkčného (4 %) a funkčného inovačného (2 %) vzdelávania. Začínajúci učitelia (11 %) absolvovali vo svojich kmeňových školách adaptačné vzdelávanie⁷. Profesionálne kompetencie potrebné na *štandardný výkon pedagogickej činnosti* získavalo a zdokonaľovalo si 300 (87 %) učiteľov⁸ a profesionálne kompetencie potrebné na *výkon špecializovaných činností* si rozšírili 2 učitelia (1 %). V ostatných dvoch rokoch sa kontinuálne vzdelávalo 240 (70 %) hospitovaných učiteľov.

V tabuľke č. 1 sú uvedené formy a v tabuľke č. 2 sú zoradené zostupne programy KV podľa zamerania, ktorých sa zúčastnili hospitovaní učitelia v ostatných dvoch rokoch. Tabuľka č. 3 – č. 5 prezentuje v klesajúcom poradí motiváciu pedagogických zamestnancov vzdelávať sa, ich spokojnosť z absolvovaným modulom KV.

Tabuľka č. 1 *Forma kontinuálneho vzdelávania*

Forma KV	Počet učiteľov	(%)
Adaptačné vzdelávanie	39	11,30
Aktualizačné vzdelávanie	171	49,57
Inovačné vzdelávanie	129	37,39
Funkčné vzdelávanie	14	4,06
Funkčné inovačné vzdelávanie	6	1,74
Špecializačné vzdelávanie	2	0,58
<i>Počet hospitovaných učiteľov, ktorí sa v ostatných dvoch rokoch kontinuálne vzdelávali</i>	240	69,57

Učitelia najviac ocenili programy spojené s praktickými ukážkami využívania inovatívnych stratégií a metód pri plnení vzdelávacích štandardov ŠVP. Najviac ich zaujalo KV zamerané na ciele, stratégie, metódy a prostriedky výučby (52 %). Oslovili ich moduly KV orientované na činnosti s interaktívnou tabuľou (37 %) a tvorbu a činnosti so softvéri (18 %). V menšej miere sa učitelia zúčastnili programov KV, ktoré boli upriamené na spôsoby, formy hodnotenia a pedagogické diagnostikovanie detí (8 %). Málo ich upútala ponuka tvorby učebných osnov (6 %) a textov (2 %). Vzdelávanie iného zamerania uviedlo 46 (13 %) učiteľov, napr. mediálna výchova; osobnostný, sociálny a morálny rozvoj učiteľa vo vyučovacom procese; ekologická stopa; matematická gramotnosť; multikultúrna výchova vo vyučovacom procese; tanečná príprava v rámci pohybového programu pre deti predškolského veku; tvorba školských projektov; zahraničné partnerstvá; pojmové mapovanie; Zelená škola; Montessori pedagogika.

Tabuľka č. 2 *Zameranie kontinuálneho vzdelávania*

Zameranie KV	Počet učiteľov	(%)
Ciele, stratégie, metódy, prostriedky výučby	180	52,17
Činnosti s interaktívnou tabuľou	127	36,81
Tvorba softvéru, činnosti so softvéri	62	17,57
Iné zameranie	46	13,33
Spôsoby, formy hodnotenia	27	7,83
Pedagogické diagnostikovanie detí	26	7,54
Tvorba učebných osnov	19	5,51
Tvorba učebných textov	8	2,32

⁷ Bratislavský kraj 5 učiteľov, Banskobystrický 3, Košický 2 učitelia, Nitriansky kraj 12 učiteľov, Prešovský kraj 1 učiteľ, Trenčiansky 4, Trnavský a Žilinský kraj po 6 učiteľov

⁸ Rozvoj grafomotoriky pomocou výtvarných techník; Inovácie v didaktike pre učiteľov predprimárneho vzdelávania; Aktivizujúce metódy vo výchove a vzdelávaní; Myšlienkové mapy vo výučbe počtom; Prevencia sociálno-patologických javov v MŠ; Integrácia digitálnych technológií do predškolského kurukila; Interaktívna tabuľa a multimédia vo vzdelávaní; Inovácie v riadení školy a školských zariadení; Zážitkové učenie v hudobnej výchove v predprimárnom, primárnom vzdelávaní a na základnej umeleckej škole; Rozvoj grafomotorických zručností detí ako príprava na písanie v základnej škole; Učiť moderne, inovatívne, kreatívne; Dieťa a hudba; Sociálny dialóg a rodová rovnosť; Orientácia v priestore a priestorová predstavivosť; Inkluzívne vzdelávanie detí z marginalizovaných rómskych komunít v MŠ a pod.

V rámci *systemu ďalšieho vzdelávania* sa učители zúčastňovali na rôznorodých aktivitách a konferenciách profesijných organizácií⁹, na školeniach a seminároch Štátneho pedagogického ústavu k (inovovanému) ŠVP. Sebavzdelávaním¹⁰ a počas rokovaní PO sa oboznamovali s metodickými príručkami k vzdelávacím oblastiam ŠVP. Tiež získavali poznatky z edukačných portálov či odborných periodík¹¹ o spôsoboch dosahovania vzdelávacích štandardov, príprave/plánovaní a realizácii VVČ. Niektorí uviedli, že pre svoju pedagogickú prax vyhľadávajú informácie na internete a na Facebooku¹². Pozitívnym zistením bolo, že istí učители pravidelne prezentujú svoje pedagogické skúsenosti v odborných periodikách prípadne na sociálnych sieťach. V škole *Bratislavského kraja*¹³ boli pravidelne mesačne realizované spoločné aktivity k príprave (internému plánovaniu) na VVČ vzhľadom na to, že 50 % učiteľov s pedagogickým vzdelaním nespĺňalo kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej činnosti v MŠ. Prínosom bolo zorientovanie sa v problematike predprimárneho vzdelávania, vytvorenie a dodržiavanie pravidiel s dôrazom na premyslenie učebných postupov a stratégií s dopadom na skvalitnenie výučby učiteľov. Učители viactriednych MŠ *Košického kraja* ocenili význam interného vzdelávania sa. V rámci PO, najmä metodického združenia realizovali interné metodické dni, otvorené praktické ukážky k jednotlivým vzdelávacím oblastiam, tematické semináre a diskusie k aktuálnym problémom vyplývajúcich z výchovno-vzdelávacích potrieb školy a celomestské metodické dni¹⁴. V škole *Prešovského kraja*¹⁵ sa učители pozitívne vyjadrovali k internému vzdelávaniu v oblasti multikultúrnej výchovy. Nadobudnuté poznatky im uľahčili prístup k deťom, ktoré pochádzali z rôznych krajín, napr. identifikovaním ich vzdelávacích potrieb a kultúrnych špecifik. V *Žilinskom kraji*¹⁶ riaditelia troch škôl opomenuli význam KV a neinformovali členov PO o vzdelávacích programoch. Zdôvodnili to tým, že učители už absolvovali adaptačné vzdelávanie.

Vlastný profesijný rozvoj považovali hospitovaní učители zväčša za samozrejmy a vzhľadom na aplikovanie inovácií vo výučbe za potrebný. Ocenili prínos absolvovaných programov KV pre ich pedagogickú prax (87 %). Traja učители uviedli, že boli z KV sklamaní (1 %) a 28 (12 %) konštatovali čiastočnú spokojnosť. Dôvodili to nezaujímavým obsahom, neefektívnym sprostredkovaním teórie a praktických zručností. Príčinu identifikovali v pripravenosti lektorov. Učители *Nitrianskeho kraja* sa kriticky vyjadrili k poskytovateľovi KV ZŠ s MŠ Šintava, kde absolvované vzdelávania nie vždy naplnili ich očakávania, väčšinou sa týkali len obhajoby záverečnej práce frekventanta.

⁹ Spoločnosť pre predškolskú výchovu, Slovenský výbor svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (OMEPE), Slovenská komora učiteľov

¹⁰ *Priklad vhodnej/dobrej praxe využitia sebavzdelávania vo VVČ*: MŠ, Sabinovská 22A, Prešov; MŠ, Vyšný Žípov 22; MŠ, A. Sládkoviča 10, Veľký Šariš; MŠ, Ul. 17. novembra, Sabinov; MŠ, Zemplínska 2, Prešov; MŠ, Dostojevského 27, Poprad; MŠ, Sládkovičova 3, Prešov; MŠ, Bajkalská 31, Prešov; MŠ, Okulka 21, Vranov nad Topľou

¹¹ KAUCING materskej školy (Katalóg učiteľa novej generácie); Predškolská výchova; Predškolský atlas (MŠ Poľovnícka 12, Nové Mesto nad Váhom)

¹² uzavretá skupina: Učiteľky v materskej škole; Kreatívne učiteľky MŠ; Cech učiteliek materských škôl

¹³ MŠ bl. Zdenky Schelingovej, Sv. Pia X. 1, Bratislava

¹⁴ MŠ, Turgenevova 7, Košice (vyžitie edukačného programu Planéta vedomostí prostredníctvom Centra excelentnosti materských škôl)

¹⁵ Evanjelická spojená škola, Námestie legionárov 3, Prešov

¹⁶ ZŠ s MŠ, Kliňanská cesta 4, Klin; ZŠ s MŠ, Chlebnice 134; MŠ, Ďurčiná 225

Tabuľka č. 3 *Spokojnosť pedagogických zamestnancov z absolvovaného kontinuálneho vzdelávania*

Miera spokojnosti z absolvovaného KV	Počet učiteľov	(%)
Veľmi prínosné	191	79,58
Čiastočne prínosné	28	11,67
Prínosné	18	7,50
Nesplnilo moje očakávania	3	1,25

Stáže v zahraničí sa zúčastnil učiteľ z *Prešovského kraja*¹⁷, ktorý sa už dlhšiu dobu venoval problémom detí z marginalizovaných rómskych komunít a problematike inkluzívneho vzdelávania. Stáž bola zameraná na komunitnú prácu a vzdelávanie, na systém školstva pre deti minorít a utečencov (prevažne detí predškolského veku) a na vytváranie alternatívnych metód vyučovania.

Z tvrdení 178 (52 %) učiteľov vyplývalo, že využívajú *skúsenosti z KV* v pedagogickej činnosti. Prenos informácií ostatným učiteľom školy zabezpečovalo 195 (57 %) učiteľov najčastejšie verbálne počas rokovaní PO¹⁸ riaditeľa (41 %), menej metodickým materiálom¹⁹ alebo riadenou diskusiou (18 %) a nepatrne prostredníctvom učiteľského portfólia či otvorenej hodiny (9 %). Pedagogický deň zorganizovali 4 (1 %) učiteľia. Z iných foriem (6 %) odovzdávania skúseností prezentovali učiteľia, napr. praktickú ukážku tvorby pracovných listov na interaktívnej tabuli, interné školenia k vzdelávacím oblastiam ŠVP v rámci pilotnej fázy jeho zavádzania do pedagogickej praxe alebo k rozvíjaniu grafomotorickej spôsobilosti detí s dôrazom na postupnosť a správnosť zaznamenania grafomotorických vzorov. V *Nitrianskom kraji* formálny charakter prenosu poznatkov u viac ako polovice sledovaných škôl a absencia vzdelávacích aktivít v činnosti PO obmedzovali profesijný a kariérny rast učiteľov. Učiteľia *Žilinského kraja* neprejavili počas rokovaní PO záujem o informácie z prebiehajúceho adaptačného vzdelávania svojich začínajúcich kolegov. Zastávali názor, že poznatky z adaptačného vzdelávania neovplyvnia ich profesijné napredovanie a sú prínosom iba pre začínajúceho učiteľa.

Podľa výpovede hospitovaných učiteľov prezentované poznatky prenieslo do svojej pedagogickej činnosti 164 ostatných učiteľov. Učiteľia *Košického* a niektorí z *Nitrianskeho kraja* svoje tvrdenia podopreli skúsenosťami z uskutočnených vzájomných konzultácií a hospitácii alebo prezentácie vlastných počítačových programov.

Tabuľka č. 4 *Forma sprostredkovania získaných poznatkov z kontinuálneho vzdelávania, stáže v zahraničí*

Forma sprostredkovania získaných poznatkov z KV, stáže v zahraničí	Počet učiteľov	(%)
Krátka verbálna informácia	143	41,45
Diskusia (panelová diskusia, diskusná skupina)	62	17,97
Interný metodický materiál ²⁰	58	16,81
Referát	37	10,72
Otvorená hodina	31	8,99
Učiteľské portfólio	28	8,12
Iná forma	22	6,38

¹⁷ MŠ, Sabinovská 22A, Prešov; v poslednom období Turecko; organizoval Rómsky inštitút – Roma institute, n. o., Bratislava; Program Erasmus a projekt GRUNDTVIG – Most pre komunity

¹⁸ MŠ, Hodejov; MŠ, Kružov; MŠ, Braváčovo: rokovania PO nesmerovali k prezentovaniu získaných skúseností z KV, riešeniu odborných otázok, čo malo negatívny vplyv na kvalitu procesu V a V.

¹⁹ *Príklad vhodnej/dobrej praxe*: MŠ, Košická 40, Senec; MŠ, Slniečné jazerá 27, Senec

²⁰ *Nitriansky kraj*: Tvorivá dramatika a jej význam, Diagnostické hácky, Jazykové rozcvičky zamerané na odstraňovanie chýb reči detí, Adaptácia dieťaťa v MŠ, Vedenie portfólia dieťaťa; *Prešovský kraj*: MŠ, Sabinovská 22A, Prešov; MŠ, Dostojevského 27, Poprad; MŠ, Zemplínska 2: Prešovtvorba pracovných listov pre individuálnu a samostatnú prácu detí, podporovanie rozvoja grafomotorických zručností, tvorba portfólia detských prác, práca s obrazovými a audiovizuálnymi médiami

Pedagogický deň	4	1,16
-----------------	---	------

Záujem učiteľov o konkrétne vzdelávacie moduly výrazne determinovala ponuka poskytovateľov KV²¹ v prepojení na potreby školy (73 %). Najviac ich upútali programy Metodicko-pedagogického centra aj keď konštatovali, že v porovnaní s predchádzajúcim obdobím bolo ich spektrum výrazne obmedzené. Učiteľov tiež ovplyvnili dostupnosť poskytovateľov KV (54 %) vzhľadom na konkrétnu lokalitu v jednotlivých krajoch Slovenska a získavanie kreditov pre zvýšenie svojho finančného ohodnotenia (30 %).

Tabuľka č. 5 Podmienky výberu kontinuálneho vzdelávania

Podmienky výberu KV	Počet učiteľov	(%)
Cieľavedomé prepojenie KV na vzdelávacie potreby, zameranie, vlastné ciele V a V školy a na potreby, rozvíjanie a rozširovanie profesijných kompetencií učiteľa	251	72,75
Dostupnosť a šírka ponuky KV	188	54,49
Kredity za absolvované vzdelávanie	102	29,57

Z neformálnych vyjadrení učiteľov pôsobiacich v triedach päť- až šesťročných detí vyplývalo, že získané skúsenosti z KV využívajú takmer denne. Avšak nie všetci dokázali konkretizovať príklady zo svojej priamej VVČ. Zväčša deklarovali využívanie digitálnych technológií na riešenie problémových úloh alebo svojpomocne vytvorených elektronických prezentácií na upevňovanie a overovanie poznatkov detí. Špecifické metódy učiteľa aplikovali v činnostiach, ktoré boli zamerané na skvalitnenie a preukázanie elementárnej čitateľskej, grafomotorickej, matematickej, prírodovednej spôsobilosti detí.

Niektorí učiteľia²² účinne manažovali VVČ a prepájali získané poznatky z KV v jednotlivých oblastiach tak, že edukačný zámer bol dosahovaný vlastnou činnosťou detí. Využívali metódu hry, zážitkové učenie sa aj pozorovaním v prírode²³, experimentovanie s magnetmi²⁴, čím stimulovali a rozvíjali myslenie, zmyslové vnímanie, fantáziu a technickú predstavivosť detí. V menšej miere učiteľia aplikovali skúsenosti zo vzdelávania zameraného na ciele, stratégie, metódy a prostriedky výučby, čo ovplyvnilo diferenciáciu činností a z nich vyplývajúcich úloh, podporovanie kreativity a uplatňovanie hodnotiacich a sebahodnotiacich spôsobilostí detí. Vyskytli sa učiteľia, ktorí využívali len monológ, opis, vysvetľovanie a deťom kládli zatvorené otázky. Nevytvorili im priestor na aktívne seberealizovanie sa, bádanie, experimentovanie. Málo prispôbovali činnosti a úlohy možnostiam a schopnostiam detí. Záujem o činnosti, pozornosť a kreativitu detí eliminovali riadenou formou školského vyučovania.

Pri obohacovaní poznania detí v prepojení so zmyslovým vnímaním a ich vlastnou skúsenosťou bolo v škole *Košického kraja*²⁵ zaznamenané využitie skúseností s Montessori pedagogikou. Rozšírenie kompetencií v implementácií alternatívnych metód pri inkluzívnom vzdelávaní dokázali niektorí učiteľia *Prešovského kraja* využiť v prospech formovania základných hodnôt detí, na posilňovanie ich komunikačných zručností i na znižovanie ich výchovných problémov. Učiteľ *Bratislavského kraja*²⁶ získané poznatky z KV, napriek

²¹ OZ Šintava, EDU; Interaktívna škola s. r. o. Prešov; Slovenská agentúra životného prostredia; Pro Solutions, s. r. o.; MANI Konzult, s. r. o.; Softimex Multimédia, s. r. o.; Softimex Education, s.r.o.; Softimex, sk; ZŠ s MŠ kráľa Svätopluka, Šintava; Edulab Bratislava; Montessori vzdelávacie centrum, Brno; Odborový zväz PŠaV na Slovensku; Mani Konzult, s. r. o., Revúca; Národná služba pre elektronickú spoluprácu škôl pri Žilinskej univerzite v Žiline; Škola plus, Prešov

²² MŠ, Sabinovská 22A, Prešov; MŠ, A. Sládkoviča 10, Veľký Šariš; MŠ, Zemplínska 2, Prešov; MŠ, Dostojevského ul. 27, Poprad; MŠ, Bajkalská 31, Prešov; MŠ, Okulka 21, Vranov nad Topľou

²³ *Príklad vhodnej/dobrej praxe*: MŠ, M. Marečka 20, Bratislava

²⁴ MŠ, Nobelovo námestie 6, Bratislava

²⁵ SMŠ ProPueris, Stará baštová 11, Košice

²⁶ MŠ, Dunajská ulica 248, Hamuliakovo

množstvu absolvovaných modulov a získaných kreditov, počas hospitácie nepreukázal, čo sa odzrkadlilo na stave učenia sa detí. V škole *Žilinského kraja*²⁷ vzhľadom na zameranie VVČ absentovalo rozvíjanie digitálnych kompetencií detí v dvoch hospitovaných triedach napriek tomu, že KV v tejto oblasti sa aktívne zúčastnili všetci učiteľia.

Iné zistenia

V škole *Bratislavského kraja*²⁸ nezriadil riaditeľ poradné orgány, čím obmedzoval aj profesijný rast učiteľov interným vzdelávaním sa.

Riaditeľ MŠ *Prešovského kraja*²⁹ nezabezpečil začínajúcemu učiteľovi adekvátne podmienky pre jeho adaptačné vzdelávanie. Absencia uvádzajúceho učiteľa mala dopad nielen na riadenie a organizovanie VVČ hospitovaného učiteľa.

Záver

Učiteľia materských škôl mali v ostatných dvoch rokoch záujem o rozvíjanie svojich profesijných kompetencií. Z pomerne širokého spektra poskytovateľov kontinuálneho vzdelávania najviac využívali ponuku vzdelávacích programov Metodicko-pedagogického centra. Vyzdvihovali programy kontinuálneho vzdelávania, ktoré reflektovali ich praktické výučbové potreby. Najväčší záujem prejavili učiteľia o modul zameraný na ciele, stratégie, metódy a prostriedky výučby, avšak paradoxne získané skúsenosti nevelmi aplikovali vo vlastnej priamej pedagogickej činnosti. Zaujali ich programy orientované na činnosti s interaktívnou tabuľou a na tvorbu a činnosti so softvéromi. Nevelmi ich oslovilo pedagogické diagnostikovanie, tvorba učebných osnov a textov. Upúťali ich aj moduly zamerané, napr. na prírodovednú, matematickú, multikultúrnu a pohybovú gramotnosť. Uvítali by programy orientované na regionálnu a zdravotnú oblasť. Motivovaní boli zameraním kontinuálneho vzdelávania, jeho regionálnou dostupnosťou a tiež osobným prospechom zvýšenia finančného ohodnotenia získaním kreditov. Učiteľia uvádzali, že získavali odborné informácie aj na rôznorodých konferenciách a regionálnych aktivitách profesijných organizácií, na školeniach i seminároch Štátneho pedagogického ústavu. Poznatky čerpali aj z edukačných portálov, odborných periodík alebo z uzavretých skupín na sociálnych sieťach, do ktorých niektorí aj pravidelne svojimi skúsenosťami prispievali. Sebavzdelávaním a interným vzdelávaním počas rokovaní PO sa učiteľia oboznamovali s metodickými príručkami k vzdelávacím oblastiam ŠVP. Výnimočne sa vyskytli učiteľia, ktorí nepociťovali osobnú potrebu vzdelávať sa. Adaptačné vzdelávanie úspešne absolvovalo 39 učiteľov. Zriaďovatelia troch škôl Prešovského kraja korigovali ročný plán KV.

Vedúci pedagogickí zamestnanci podporovali rozvoj profesionality učiteľov, čo deklarovali požiadavkami na kontinuálne vzdelávanie v školskom vzdelávacom programe a ročným plánom kontinuálneho vzdelávania. Avšak v rámci vnútroškolskej kontroly sa málo zaujímali o účinné aplikovanie skúseností učiteľov zo vzdelávania vo výchovno-vzdelávacej činnosti. *Zlepšenie si vyžaduje* zvýšené iniciovanie záujmu učiteľov o absolvovanie vzdelávacích modulov KV zameraných na spôsoby, formy hodnotenia a pedagogické diagnostikovanie detí.

Učiteľia zväčša prezentovali na rokovaní poradných orgánov riaditeľa skúsenosti z absolvovaných programov kontinuálneho vzdelávania a zahraničnej stáže, ktorej sa zúčastnil učiteľ Prešovského kraja. Najčastejšie ich reflektovali krátkou verbálnou informáciou. Využili aj formu diskusie a interného metodického materiálu. V menšej miere zvolili referát, otvorenú hodinu a učiteľské portfólio. Štyria učiteľia

²⁷ Spojená škola, Ul. M. R. Štefánika 1, Vrútky

²⁸ MŠ, Dunajská 134, Hamuliakovo

²⁹ MŠ, Dolný Smokovec 21, Vysoké Tatry

zorganizovali pedagogický deň s aplikovaním inovatívnych učebných prístupov. Z iných foriem učitelia najčastejšie uvádzali tvorbu pracovných listov a interné školenia k vzdelávacím oblastiam štátneho vzdelávacieho programu.

Počas výkonu tematickej inšpekcie bolo zaznamenané využívanie slovných, názorných, imitačných, motivačných, heuristických, diagnostických metód a špecifických metód rozvíjania základov najmä čitateľskej, grafomotorickej, matematickej, digitálnej a prírodovednej gramotnosti detí. Učitelia zúročili, napr. otvorené otázky, inštruktáž, demonštrovanie, experimentovanie, priame pozorovanie, hranie rolí, dramatizáciu, jazykové, pamäťové a pohybové hry, maľované čítanie, tvorbu pravidiel a kníh, hodnotenie prostredníctvom deťom všeobecne známymi symbolmi. Iniciovali aktivitu detí, ich samostatnosť, sústredenie sa a tvorivosť. V pohospitačnom rozhovore učitelia tvrdili, že využili nadobudnuté skúsenosti zo vzdelávania a seminárov. Avšak niektorí ich reálne nevedeli uplatniť. Boli aj učitelia, ktorí v činnostiach dominovali a využívali len tradičné metódy a postupy, čím sa stávali najmä vzdelávacie aktivity pre deti neatraktívne a nezaujímavé.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- vychádzať pri systéme kontinuálneho a ďalšieho vzdelávania učiteľov aj z
 - individuálnych možností rozvoja a záujmov jednotlivých učiteľov
 - nedostatkov zistených počas hospitácií
- zabezpečiť v spolupráci s poradnými orgánmi prenos skúseností učiteľov z absolvovaných vzdelávania a seminárov aj formou pedagogického dňa či otvorenej hodiny s dôrazom na skvalitnenie a zatraktívnenie výchovno-vzdelávacej činnosti
- zamerať systematickú kontrolnú činnosť na účinné aplikovanie skúseností učiteľov, ktoré získali absolvovaním programov kontinuálneho vzdelávania, v ich priamej výchovno-vzdelávacej činnosti

Metodicko-pedagogickému centru

- pokračovať intenzívnejšie v programoch kontinuálneho vzdelávania, ktoré sú zamerané na jednotlivé vzdelávacie oblasti štátneho vzdelávacieho programu a v súvislosti s tým na získavanie praktických skúseností aplikovania účinných metód, foriem a prostriedkov vo výučbe učiteľov vrátane pedagogického diagnostikovania a hodnotenia vzdelávacích výsledkov a pokrokov detí
- rozšíriť ponuku kontinuálneho vzdelávania o moduly zamerané na zdravotnú a regionálnu oblasť